

Taxon *Geranium macrorrhizum*

Název taxonu	<i>Geranium macrorrhizum</i>
Vědecký název taxonu	<i>Geranium macrorrhizum</i>
Jména autorů, kteří taxon p...	Linné (1753)
Český název	kakost oddénkatý
Synonyma (zahradnický pou..	<i>Geranium leiocaulon</i> Ledeb.
Autor	Jiří Uher (ji_uher@unknown.cz)
Kategorie	Odrůda
Nadřazená kategorie	Geranium

Biogeografické regiony

Biogeografické regiony	Holartická květenná říše a Mediterránní oblast
Biogeografické regiony - po..	Balkánská pohoří (z Řecka do Rumunska a Maďarska) a Appeniny, příležitostně zplanělý v západoevropských zemích

Zařazení

Fytocenologický původ	skalnaté a kamenité lesní svahy a křoviny, především na bazických podkladech z montánního do alpského stupně (petrodofyt, orgadofyt až ptenofylofyt, lochmofyt), k 2400 m n.m.
Pěstitelská skupina	Trvalka stálezelená a Trvalka polostálezelená
Životní forma	Hemikryptofyt
Zařazení podle původu, nár...	Diza - divoce rostoucí trvalka záhonového charakteru

Popisné a identifikační znaky

Habitus	oddénkatě rozbíhavá bylina, 0.2 - 0.4 m vysoká, silně aromatická
Kořen	tenké kořeny ze silných, plazivých, větvených podzemních (nad povrch půdy však často vyrůstajících) oddenků
Výhony	masité, poléhavé až vystoupavé, žláznatě pýřité, hustě spirálně olistěné a postupně stárnoucí v nadzemní oddenky
Listy	řapíkaté, okrouhle pětiúhlé, cca 0.1 m široké, hluboce 5-7 dílné s úkrojky nepravidelně zubatými, oboustranně žláznatě pýřité, k podzimu zářivě červené
Květenství	okolíčkatě shloučené vidlany na dlouhých stopkách
Květy	různoobalné, oboupohlavné, volnoplátečné, pětičetné; karmínové nebo bílé, lehce souměrné s žebernatými, nafoukle urnovitými kalichy
Opylovací poměry	Samosprašná
Plody	zobanité merikarpy bez okrasné hodnoty

Semena	ledvinitá, hladká, červenohnědá
Možnost záměny taxonu (+..)	ze tří druhů morfologicky vyhraněné sekce Unguiculata zaměnitelné snad s nedávno popsáním <i>Geranium kikianum</i> Tan & Vold (květy menší s petaly nazad ohmutými), především však s hybridním <i>G. x cantabrigiense</i> Yeo (celkově útlejší s listy jen roztroušeně pýřitými)
Dlouhověkost	dlouhověká
Doba rašení	Na jaře rašící (IV)

Doba kvetení

Začátek doby kvetení	Duben
Konec doby kvetení	Červen

Nároky na stanoviště

Faktor světla - slunce	✓
Faktor světla - polostín	✓
Faktor světla - stín	✓
Faktor světla - poznámka	velmi přizpůsobivý taxon - na slunci však jen za dostatku vláhy
Faktor tepla	zakořenění řízků 22°C-24°C; dopěstování 18°C-22°C; vernalizace 2°C, rychlení 16°C-20°C; mrazuvzdorná do -24°C až -28°C (USDA)
Faktor vody	mezofyt až xerofyt - velmi dobře snáší suchý stín
Faktor půdy	provzdušněná, nespékavá, spíše alkalická (pH 6.0 - 8.0) s vyšším podílem organické složky
Faktor půdy - vápnomilný	✓

Užitné vlastnosti

Období hlavního estetickéh...	celoročně včetně doby kvetení
Použití - pro trvalky	PD - Porost dřevin, OPD - Okraj porostu dřevin, VP - Volné plochy (otevřené, slunné, bez souvislého porostu dřevin), VPP - Volné plochy přírodě blízkého charakteru, VPz - Volné plochy záhonového charakteru, VPs - Volné plochy stepního charakteru (živné půdy s vysokým obsahem Ca), A - Alpinum a Z - Záhon
Použití - pro trvalky - pozná..	nejvíce pro stanovištní okruh GR 1-2 so (okraje dřevinných porostů se sušší půdou na slunci nebo v polostínu), doplňkově Fr 1-2 so, FS 1-2 so (volné plochy, skalní stepi)
Použití	velmi dobrá krycí schopnost - náhrady trávnicka
Choroby a škůdci	askomycety jako <i>Erysiphe</i> , <i>Alternaria</i> , <i>Cercospora</i> , <i>Coleroa</i> , <i>Venturia</i> , <i>Gnomoniella</i> , <i>Plagiostoma</i> ; rzi rodu <i>Puccinia</i> a <i>Aecidium</i> ; ze škůdců mšice (<i>Acyrtosiphon</i> , <i>Amphorophora</i>), klopušky a jiné ploštice (<i>Dicyphus</i> , <i>Rhopalus</i>), lalokonosci (<i>Otiorynchus</i> ,

Doporučený spon pro výsad... Zacladus), háďátka (Aphelenchoides, Meloidogyne, Platylenchus) v parkových výsadbách 8-10 rostlin na m² (porosty už druhým rokem zapojené)

Množení

Množení	Předpěstování sadby, Řízkování, Kořenové řízky, Bazální řízky, Dělení trsů a „in vitro“ (mikropropagace)
Množení - poznámka	jako řízky použitelné jarní růžice s částí oddenku, "kořenovými" řízky jsou v praxi rovněž označovány oddenkové segmenty
Mezihrnky	řízkování do 6 cm sadbovačů - v příliš malých sadbovačích zůstanou malé i po přehrnkování a málo kvetou
Konečné hrnky	kontejnery 10-12 cm (po vyvinutí 10-12 listů)
Retardace	ne
Květní tvorba	nejspíše fakultativně dlouhodobí rostliny - exaktní data dosud chybí; nutná je vernalizace (šest týdnů 4°C-6°C)
Doba kultivace	z řízků asi 10-14 týdnů, kvetoucí rostliny navíc 6-14 týdnů vernalizace a šest týdnů přirychlení; z tkáně 12-14 týdnů, po převodu na nesterilní substrát šest týdnů otužování pod vodní mlhou a 8-10 týdnů ve školce
Odrůdy	na dva tucty odrůd lišících se habitem a barvou květů (temně purpurové 'Bevan's Var.', 'Czakor', 'Hausruck', 'Prionia', 'Mytikas', 'Velebit' aj., bledě růžové 'Camce' a 'Ingwersen's Var.', bílé 'Album', 'Spessart', 'Snowsprite' a 'White Nees'); také odrůdy pestrolisté ('Variegatum')

Celky sbírek

Celky sbírek v areálu ZF

- [Labyrint zahrad / Unspecified \(Stinná zahrada: 'Variegatum'\)](#)

Ostatní

Výsev/výsadba na stanoviš...	1998
Výsev/výsadba na stanoviš...	2023: 'Variegatum'
Dodavatel	přesazené z jiné lokality ZF
VBN statistiky	2005: 85 tisíc prodaných hrnků (kakosty celkem) s obratem 56 tis.eur; z toho "Geranium overig" 70 tisíc hrnků (40 tis.eur)
Odkazy	<ul style="list-style-type: none">• Armitage J. (2006): RHS Plant Trials and Awards: Hardy Geraniums, stage 2. RHS Garden Wisley Bulletin 14: 1-16;• Hertle B. (2004): Geranium macrorrhizum und G. cantabrigiense bewertet. Gartenpraxis 30 (10): 12-18;

Grafické přílohy

